

Aan

Staatssecretaris

nota

Kamerbrief Luchtkwaliteit december 2025

TER BESLISSING

Datum

1 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/292679

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Beslistermijn

18 december 2025

Bijlage(n)

2

Aanleiding

In de voorliggende verzamelbrief biedt u de monitoringsrapportage luchtkwaliteit aan en informeert u de Kamer over de stand van zaken bij de implementatie van de herziene richtlijn luchtkwaliteit. U reageert ook op een toezegging.

Geadviseerd besluit

Ik adviseer u om akkoord te gaan en de brief te versturen aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

U biedt het volgende rapport aan:

Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit 2025 (de staat van de luchtkwaliteit in 2024 en met prognoses voor 2025, 2030 en 2035)

U informeert de Kamer over het volgende:

- **De staat van de luchtkwaliteit in 2024**, de **bijgestelde prognoses voor 2025, 2030** en een eerste doorkijk voor 2035,
- de **stand van zaken** rondom de **implementatie** van de **richtlijn luchtkwaliteit** op het gebied van meten en informatievoorziening en de verwachte overschrijdingen. De **toezegging over samenwerking met gemeenten en provincies** kunt u **nog niet volledig afdoen**, maar u meldt dat verschillende opties worden verkend. Een van deze opties is een programmatische aanpak. (zie de toelichting)

Krachtenveld

- **Het RIVM** stelt de monitoringsrapportage luchtkwaliteit op in opdracht van IenW, dit is een wettelijke taak. Rijkswaterstaat, provincies en gemeenten leveren verkeer- en veehouderijgegevens aan waarmee de luchtkwaliteit op fijnmazig detail wordt doorgerekend om zo te kunnen toetsen aan de normen. Het RIVM beheert tevens het luchtmeetnet en brengt als bevoegde autoriteit op luchtkwaliteit het meetnet en de informatievoorziening in lijn met de herziene richtlijn.
- Samenwerking gemeenten en provincies: **Gemeenten en provincies** (via IPO en VNG) pleiten voor een gezamenlijke, programmatische aanpak om de verwachte overschrijdingen aan te pakken en juridische zekerheid te bieden. De verwachting is dat dit bij eventuele bezwaarprocedures tegen ruimtelijke ontwikkelingen zekerheden biedt.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Toelichting

Monitoring Luchtkwaliteit

De monitoring luchtkwaliteit is een wettelijke taak die gemeenten, provincies en het Rijk samen uitvoeren. Het is wettelijk verplicht (Omgevingsbesluit) de Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit beschikbaar te stellen uiterlijk op 31 december 2025. IenW heeft hierin een regierol. Het rapport kijkt naar de staat van de luchtkwaliteit in 2024 en de prognoses voor 2025, 2030 en 2035.

Situatie luchtkwaliteit in 2024

De resultaten van 2024 worden beoordeeld op basis van de huidige normen. De jaren 2023 en 2024 waren uitzonderlijk gunstig qua meteorologische omstandigheden. Het was iets droger en minder winderig in 2024. Desalniettemin was de luchtkwaliteit iets beter dan in 2023 door toedoen van beleid (dalende emissies in binnen- en buitenland).

Er is één overschrijding nabij wegen geconstateerd in Rheden (GLD). Deze is door het bevoegd gezag als onterecht aangemerkt en is te wijten aan een onvolkomenheid in de invoerdata. Netto-resultaat is nul overschrijdingen langs wegen.

Het aantal veehouderij-overschrijdingen is iets gestegen (van zes in 2023 naar acht in 2024). Er kunnen geen aanvragen meer worden ingediend voor de (aflopende) specifieke uitkeringsregeling voor het aanpakken van fijnstofknelpunten nabij veehouderijen. De aanpak van die knelpunten blijft daarmee lastig door o.a. lange vergunningsprocedures.

Situatie in 2030 en verder

Voor de jaren 2030 en verder wordt momenteel gekeken of de verwachte luchtkwaliteit binnen herziene grenswaarden blijft die vanaf 2030 van kracht worden. De Kamer is hierover op 30 september jl. geïnformeerd via een tussenrapportage¹. Dit beeld was voor zichtjaar 2030 en op basis van de op dat moment beschikbare gegevens. Bijgaand monitoringsrapport van het RIVM betreft een actualisatie daarvan. Voor het zichtjaar 2030 komt voor NO₂ het aantal verwachte overschrijdingen langs wegen lager uit dan eerder geraamd. Er is ook sprake van een bijstelling voor PM₁₀ (omhoog) en PM_{2,5} (omlaag).

Nieuw ten opzichte van de monitoringsrapportage luchtkwaliteit van vorig jaar is een vooruitblik naar het jaar 2035. Meerdere bevoegde gezagen leverden daartoe verwachtingen van verkeersontwikkelingen en veehouderijgegevens voor dat jaar aan. Hierdoor is voor het eerst een gedetailleerder beeld verkregen van de verwachte overschrijdingen na 2030. In 2035 wordt met name voor stikstofdioxideconcentraties nog een daling verwacht als gevolg van verschoning van het wagenpark. Het RIVM rapporteert dat de concentraties voor fijnstof minder snel dalen. Het aantal verwachte fijnstofoverschrijdingen daalt dan ook minder snel.

Datum

1 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/292679

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

2

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2025-2026, 21109, nr. 274

Samenwerking gemeenten en provincies implementatie richtlijn Luchtkwaliteit

Er is door uw voorganger een toezegging gedaan over het informeren van de Kamer over de wijze waarop gemeenten en provincies zullen worden ondersteund bij de implementatie van de richtlijn luchtkwaliteit. Momenteel vinden ambtelijke gesprekken plaats hierover.

Een van de opties die wordt verkend is een programmatische aanpak. Dit type aanpak zou ruimte bieden om projecten, zoals woningbouw, mogelijk te laten blijven of te maken, terwijl tegelijkertijd maatregelen worden genomen ten behoeve van het halen van de aangescherpte luchtkwaliteitsnormen. Deze projecten en maatregelen zouden in een programmatische aanpak landen, zodat er bij eventuele bezwaarprocedures kan worden aangetoond dat er een zorgvuldige afweging is gemaakt waarbij het desbetreffende project via de aanpak van een 'dekking' is voorzien.

Bij de vorige herziening van de richtlijn Luchtkwaliteit is deze programmatische aanpak gehanteerd en deze heeft toen juridisch stand gehouden en goed gewerkt door nauwlettend en precies te meten en monitoren. VNG en IPO hebben hier ook voor gepleit in hun *position paper* van maart dit jaar². De voors en tegens van een programmatische aanpak worden momenteel verkend. Vragen die om verdieping vragen, ook met de relatief nieuwe Omgevingswet in de hand, is hoe de verantwoordelijkheidsverdeling zou kunnen zijn, of dit programma vanuit de opgave een nationaal of meer regionaal karakter zou moeten hebben, hoe de monitoring er nu uit zou kunnen zien, etc.

Een alternatieve optie is om geen of lichtere gezamenlijke afspraken te maken, waarbij de gemeenten en provincies het initiatief houden vanuit hun reguliere programmaplicht bij (dreigende) overschrijding van NO₂ en PM₁₀ en het rijk bij PM_{2,5}. Een voordeel is dat dit goed past bij het principe van de Omgevingswet "decentraal, tenzij", aan de andere kant kunnen gemeenten en provincies dan bij eventuele bezwaarprocedures geen beroep doen op de programmatische aanpak en wordt RWS bijvoorbeeld vaker los bevestigd door verschillende gemeenten. Er is dan mogelijk minder inzicht en overzicht, noch regie, ook richting een eventueel te vragen uitstel. Dit laatste kan deels ondervangen worden door een gezamenlijke beleidsagenda of een convenant in plaats van een programmatische aanpak. Zonder programmatische aanpak lijkt het risico groter op meer en langdurigere juridische procedures en mogelijk kunnen sommige projecten geen doorgang vinden.

Financiële/juridische overwegingen

U bent wettelijk verplicht de Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit beschikbaar te stellen uiterlijk op 31 december 2025, conform Omgevingsbesluit art. 10.29, lid 3. Indien de kamerbrief deze datum niet haalt, wordt de Monitoringsrapportage online gepubliceerd op Rijksoverheid.nl om zo aan de wettelijke eis te voldoen.

Uitvoering en gevolgen voor de maatschappij

De verwachting van de Europese Commissie is dat de steeds schonere lucht als gevolg van uitvoering van de richtlijn zich zal uiten in minder ziekmeldingen,

Datum

1 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/292679

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

2

² VNG en IPO, Position Paper Luchtkwaliteitsrichtlijn en Richtlijn Industriële Emissies, <https://vng.nl/sites/default/files/2025-03/20250306-position-paper-ipo-vng-luchtkwaliteit.pdf>

toegenomen arbeidsproductiviteit en lagere kosten voor de gezondheidszorg. Tezamen met de richtlijn Nationale emissieplafonds (NEC) wordt zo gewerkt aan het Zero pollution doel van de Europese Commissie.

Datum
1 december 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2025/292679

Opgesteld door
DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
2

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01.	Kamerbrief Luchtkwaliteit	
02.	Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit 2025	Definitieve versie werd 15 december aangeleverd